

Womhaj Bóh!

Czytło 39.
24. sept.

Łętnik 3.
1893.

Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Szmolerskej knihičiszczerńi w Budyščinje a łu tam dostacź sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

17. njedzela po śwj. Trojicy.

Mat. 9, 12. 13: „Jesuf džesche: Strowym njeje trjeba lěkarja, ale khorym. Džicze pak a wutńcze, šhto to je: Mi ło šmilnošč lubi a niź wopor. Pšchetoz ja njejšym pšišchol prawych ł pokucze wołacź, ale hrěšnikow.“

Š tutnymi powuczaznymi słowami ło wobroczi tón Anjes na farisejskich, kiž ło na to hóršachu, šo wón ł zlonikami a hrěšnikami ša blidom šyda. Š tymi słowami wobroczi ło tež na wschelakich farisejskich bjes nami, kotsiž w šwojej nasdacźnej czešnosći mjenja, šo lěkarja ša šwoju dušchu njepotriebaju, druhim cźłowjekam pak, kiž šu po jich myšli hóršchi hrěšnicy, dyžli woni, to jara ša što maja, šo ło ł Božemu domu, słowu a blidu czišcēja. Ł tajkich strowych czešnych ludži je došč a na došč w naschich wošadach, pšchetoz farisejska myšl je nam wschitkim pšchinarodžena a je wschudžom tam namacź, hdžež Duch teje hnady ju wucžeril njeje. Šhto je Jesufowe mjenje? Ma wón zlonikow ša khorych, dokelž je jim šbožnik luby, farisejskich pak, dokelž lěkarja nježadaja, ša strowych? Ach, hdž tež něchtó praji, šo lěkarja njepotrieba, dha wschať móže czežto khoru byč! Šeho kašchlowanje šnadź wužadza ł pluzow, kotrež hižo hinyč pócńneja, wón pak mieni, šo je to małe nashmjenje, kotrež bórsy nimo pńdže. Wón ło ras wotkašluje a w tym małym položenju ło hižo wulkich wězow ša pšchichod nadžije, ale škaženje w pluzach pšchezo pšchibjera. Wón ło w špichelu wobhladuje, widži liza czerwjene a dobywa khróblošč —

ale kotsiž wokolo njejo šu, widža, šo ta jebata czerwjenošč ło bórsy do šmjertneje blědnosće pšcheměni. Tak tež je cźłowjekow došč, kiž maja ło ša duchownje strowych, bjes tym šo šu šmjercź khoru. We tym tón roščđěl njeleži, šo bychu zlonizy hrěšnicizy byli, farisejszy pak niź. Wy wěmy, kať je tón Anjes, kiž wutrobu šnaje, tym farisejskim jich hrěšnu khorosć wotkrył. Wy ludačojo, jim pšchwoła, khandi a šchllě šwontach czišcēja, ale šcže šami šudobja połneje nječistosće. Wudowow domy šežerjecze a wobdawacze ło ł dolhimi modlitwami. Wy džesatł dawacze wot mjatliczi, poprika a kumelzy, a wostajicze to czežiche w šakonju, šud, šmilnošč a wěru. Tón roščđěl w tym leži, šo czi jeni šwój hrěch cžuja, czi drusy pak niź. Czi jeni šteja tež pšched cźłowjekami w hanibje a šu teho dla ponizni pšched Bohom, czi drusy šu šebi pšched cźłowjekami šdacze bohobojašnosće wobkhowali a njepotkħileja ło teho dla pšched Bohom; czi jeni šu ło pšches šwoje horze žadosće do hłubiny šunyli, czi drusy, šymneje myšle, šu ło w šwontnym žiwjenju czešni šđerželi; czi jeni šłyscha ł hłubiny šwojeho pada radosčiwje tón hłóš: Ša njejšym pšišchol prawych ł pokucze wołacź, czi drusy šłyscha ł roshńewanjom tu powjesć: Ša šym pšišchol hrěšnikow ł pokucze wołacź. — Ach hdž bychu jeno pšchincź chžyli, czi czešni ludžo, kať rady by jich tón Anjes pšchijał! Wšchato wón niź jeno teho zlonika wobšboži, ale tež Nikodemuša, teho farisejskeho. Niź jenož mało czeščenu Samarisku wón wjedže ł žórku hnady, tež czešnej Warczi wón pšchwoła: „Šene je nušne!“ Ł to tež dženska bjes nami tón roščđěl njeje: Hrěšnicizy czi jeni, njehrěšnicizy

czy drusy, ale so czy jeni praja: „Ja bym bogaty a mam do wole dosc a nepotrjebam niczego“, czy drusy: „Ja bym hubjenny a zalobny, a khudy, a kley, a nahi.“ Ty by so knadz wopradowze lepschi sdzerzal hacz tamny — wopomnisch tez, i kajtimi kublami besche ty zohnowany a i kajtej nusu tamny so czwilowasche? Ty by wjazny dozpil hacz tamny, wopomnisch tez, i kajtej lubosczu bu ty woczehnjeny a fak wopuschczeny wot luboscze tamny so saczumwasche? Wo tebi njemoze nictó niczo slesho prajicz, fak so khwalisch. Ale twój Bóh, kiz jechenje a wutrobny wobhoni, njemoze czy wón slesho dosc runje do woczom prajicz? Dyrbimy dale reczecz wot khoroscze stromny, wot hréchow prawny? Né, chzemy wschitzny fak zwonizny so k temu Knjesej wobroczicz i tej próstwu: Budz nam hréshnikam hnadny, wodaj nam wschitke nasche hréchi, sahoy wschitke nasche khoroscze, wumóz nasche žiwjenje wot skazjenja a trónuj naß i hnadu a se kmilnosczu. Samjen.

Jesuf a czlowjekojo.

I.

Jesufowa móz nad czlowjekami.

4. Sedyn je wasch mischtr.

Saj jeniczi je mischtr, hdyz so wo to jedna, fak moze bebi schto czlowiste wutrobny dobycz. Do jeho schule mamy hicz. Wot wschitkich klaboscjom, kotrej tez na najlépších czlowjekach widzimy, na nim žaneje njeprytjesch. „Bójcze a pohladajcze!“ moze wón młodzenzam pschivolacz, kotriz Meßiaka a po tajtim najprjedy tajteho czlowjeka pytaja, kajtiz dyrbi czlowjek bycz. A bórny klyschimny jich samyskacz: „Wny bym jeho namakali!“ Prěni faczischcz pak bywa, czim bliže jeho snajemy, czim klubschji. Wola czlowjekow je to hinaf. Hdyz najlépších bliže sesnajesch, tez na nich wschelake namakasch, schtoz so tebi njespodob. Zajnoscz Jesufowa pak bywa czim cjiszczischo, czim bliže k njemu stupimny. A to woßebje placzi, hdyz so wo jeho wobkhadzenju i czlowjekami reczi.

Wobhladamy bebi to bliže! To, schtoz wschitzny czlowjekojo bjes wumfacza pola teho pytaja, kotremuz bychu so dowērili, je bjes dwēla luboscz. Luboscz, wot wschitkeje bebicznoscze wuczischjena, kotraz so kózdemu pschiwobroczi, kotryz jej blisko stupi. Kózdny bof w sczenjach nam na najkraßnische waschnje wobßwēdczi, so besche tajta luboscz w Jesufu. Žaneho pschiklada njenamakasch, so by so wona hdy sapowjedzila, so by so jedyn džen tuto kwjate žórko nježórliko abo so mjenje bylnje žórliko. Tam, hdyz so juntróc tak sda pola kananejseje žónsteje (Mat. 15), so bórny pokaze, so je to jeno po sdaczu.

Musne njeje, so so hake praji, so je luboscz pschezo hotowa klužicz a pomhacz. Luboscz, kotraz by se kamßnych czuczow a kłowow wobstala a žanych woporow njeprschinjeska, by tez po czlowiskich myßlach mjena luboscze hódna njebyla. Ale spodzimne je wobkēdzbowacz, fak je Jesufowa luboscz kózdny czaß hotowa pscheczelej a njeprscheczelej pomhacz. Kosdzēla bjes czlowjekami žaneho nje-czini. Pschetoz so Jesuf tez lubuje, hdyz je w hnewje, hdyz i hrimotazny kłowom swojich njeprscheczelow pobije, posdzischto krosymicz nawuknjemy! S krótka, tu je kłonczo i njeprschemēnjomnej jaßnosczu.

Ale tuta jeho kwjata njebjeska luboscz je czista bje wscheje nētajseje pschimeschaneje klaboscze. Fak wón, tón sbóznik, pschi wschej czichej myßli tola žaneje klabeye mjehkoscze njesnaje, kotraz by hréch samolwika. Wopradowze dowupowjedacz so njemoze, kajta besche jeho sczerpliwoscz — husto dosc so naspominacz njemoze, so wón nikoho wotpokasaf, nikoho jazpil njeje, kotryz je ponizny k njemu pschischol, hdyz tez besche prjedy czeztó shreßchil. Dowupowjedacz so njemoze, fak wón sa tym steji, kózdu duschu, kotraz so k njemu pschibližuje, i dowērienjom napjelnicz, — i tym dowērienjom, so moze jej pomhacz.

Ale pschi tym je wón daloko wot teho, so by wóczo facziniť a njehladať, hdyz nēschto wohlada, schtoz je wot slesho. Žako chze jemu Petr wurēczecz, so njeby schol pucz czerpjenja, dyrbi so „satan“ mjenowacz dacz. A jako tón kamny Petr reczi wo swojej njechabłazej luboczci a kwērnosczi, fak by lépschi byl hacz czy drusy wuczobnizny — dyrbi wón klyschecz, so budze runje wón jeho trójny

saprecz. Mandželstwo kamařku Jesuf i mózneju ruku pschecziwo jeynym njeprscheczelam wobara. S jednorým kłowom: „Schtoz je bjes wami bjes hréchow, tón czikni prěni kamjen na nju“ — rozpjeršchi wón czjodu kamopravnych. To mohlo so sdacz, jako by Jesuf wulki hréch tuteje žónsteje pomjenischicz chyl. So pak je to zyle nawopak, so kmilnoscz, kotruz ma sa hréshniku, tez w wofomiku jeho budjenje wo žalobnym hréchu njepodkōczuje, pokaze nam kwjate khutne kłowo: „Dzi a njehrésh dale wjazny.“ Fak je so to kłowo do wutrobny ryko, hdyz besche prjedy wot dživneje luboscze Jesufoweje zyle smjehczena?

Psched krótkim czitach: „Jesuf fak wjele wo hréchu njerēcz, fak najwjazy klyschiczjanisch predarjom.“ To je wērnó, hdyz runje na to kłowo „hréch“ hladaš. Ale pschecziwo mozy czēmnoscze, kajkazkuliž so pokasuje, wón wschudžom wojuje. A niz se kamny kłowami. Wot jeho zylsej parschony kwjatoscz wukhadza a wón je kam fak snajmo pschecziwo hréchej. Sso kwēczaze kłonczo, kotrej i dobywarškej mozu wrotu saniczi, kame sa so reczi. Fak hréch bycz njemoze, hdyz je Jesuf.

Wón je czicheje myßle a i wutrobu pokorny. Wón pak ženje njesamjelcz, kajti je wulki pucz k žiwjenju. Kunjez je jeho najklubische žadanje, bebi wschitkich czlowjekow dobycz, bebi wón ženje na to njeponyßli, wuste wrota schersche sczinicz, so by na to waschnje pscheproschenny i wrotami nuts wabik. Wón bebi na to njemyßli, so so wscho druge potom kamo namaka, hdyz so jenož pschischli. Né, wón njeda se sobu reczecz. Czlowjekojo, kotriz chzedza sa nim khodzicz, dyrbja jaßnje wjedzecz, schto czinja. Woni so potom wobczēzowacz njemōza, so so sjebani. Jesufej wo to njeje, khētsje wulku hromadu hromadze mēcz. Na wopak, wón wubjera bjes pscheczacz i makeho stadleschka jeho wuczobnikow, napomina bjes pscheczacz tych, kotriz chzedza sa nim khodzicz. Wón chze jenož tajkich mēcz, kotriz kami se swojeje kwobodneje wole sa nim khodzo poknje a zyle wjedza, schto czinja.

Fak by bebi czlowjek myßlicz mohť, so Jesuf sa tym steji, tajteho nahladneho muža, fak Nikodemuß je, se wschitkimi brēdkami na so swjasacz (Jan. 3). Njemōzesche to pschemēnienie do zylsej wyßkoseje rady pschinjescz, hdyz bu tón muž dobyty. A schto czini tón Knjes? Wón Nikodemußej i ponizowazej wērnosczu do wutrobny pschimnje, so nictó, khiba so je so i nowa narodzil, njemōze do Božeho kralestwa pschicicz. Kaž jara so tez Nikodemuß džiwa a nastrózi — Jesuf pschi tym wostanje a ani kroczele wrōczo njestupi.

Tu widzicze pißmamuczeneho! (Luk. 9, 57 fl.) Wón je sa Jesufa sahoryeny a wupraji, so i nim pōndze, hdyz kuliž jeho wjedze. — Ty bebi myßlich, so jemu Jesuf durje scherofo woczini? Ale na wopak je. Wón czini wrota wuste, hdyz wón kruzce praji: „Dischi maju jamy a ptaki pod njebjesami maju hnēda, ale czlowjeka byn nima, hdyz by swoju kłowu položil.“ — Jesuf njecha teho muža wotpokasacz; ale wón dyrbi shonicz, schto czini, wón dyrbi so kam praschecz, hacz stej jeho wēra a luboscz tez fak bylnej, so samoze, schtoz chze.

Ža mjenuju hischče „bohateho młodzenza“, kotryz k temu sbóznikēj pschindze bebi myßlo, so je wschitke kasnje Boze wot młodosczē dzerczaf. Wón je wopradowze derje smyßlenny a pobožny czlowjek byl. Fak je tez Jesuf na njeho i lubosczu pohladať. Ale schto czini tón sbóznik, so by jeho dobyť? Haj schto czini wón? Wo sdaczu wschitko, so by jeho — wotpokasaf. Wón bebi žada, so dyrbi wschitke swoje kubla pschedacz a khudym dacz, so by jako khudy sa nim khodzicz mohť. — Niz, jako by bebi to Jesuf wot kózdeho bohateho žadať. Bohatemu Zacheußej, samozitemu hetmanej w Kapernaumje, woßebnemu Nikodemußej wón kłowczka wo tym njepraji, so dyrbja swoje kubla rospschedacz. Ale wón, kiz czlowjekow snaje, czujesche, so je kwētno wobkēdzentstwo rjeczas, kotryz tamneho młodzenza na kwēt wjasa.

A kajte mējesche to sczhēmk? Nikodemuß je jaßo pschischol a bu mózny w wērje. Wo pißmamuczēnym njewēny, fak je so kłoncznje rosbudzil. Bohaty młodzenz srudny wotēndze. Hacž je posdzischto jaßo pschischol? Wny so teho nadžijamy.

A fak so Jesuf pschecziwo temu abo druhemu sadzerzi, fak tez pschecziwo zylemu ludej. Ženje wón njepryta, so i mózneju stronu farisejskich wujednacž. Wón mosta njetwari bjes kwójimi a jich nahladami. Bjes bojoscze wón psched wschēm kwētom jich bludy a hejchlerstwo na sjawne pschinjeske. Tu reka: Kijeschto, pak so shibujesch pak budzesch rosłamany. A schto je teho kōnz? Kōnz je, so jeho farisejszny na kschiz pschibija — a so zyla strana farisejskich w lēczē 70 na srudne waschnje kōnz namaka. — Fak

Jesuf tež na to njehlada, ſchto je ſmyſljenje luda. So dyrbiat ludowy hłóſ Bóži bycz, jemu do myſlow njeprſchindže. Hdyž je jich tykazy ſe ſwojimi dživami ſahorik, wón jim praji, ſo jemu to wjele njeplaczi, hdyž jeno teho dla do njeho wěrja, dofelž je dživny czinik. A hdyž chzedža jeho krala ſczinicž, wón czefnje. Hdyž ſo wulki lud k njemu czifcezi, wón najſhutniſcho rědzi.

Ja ſym wobſchěrniſcho wuložik, ſo Jesuf tón wulki pucz wo-
piſuje ſwojim wuczobnikam nicžo njeſamjelczimſchi, dofelž ma to
runje ſa naſch czaſ woſebitu wažnoſcz. Bohaty a widzeny
ludži, ſerſchtow a wuczenny — wulke hromady luda na kóžde
waſchnje ſa zyrkej dobycz, tón wotpohlad ma jich wjele w naſchim
czaſu. Čzi pak, kotſiž chzychu trajazy ſaczifcež na człowjekow
czinicž, njeſu, hdyž tež bechu czicheje myſle, ženje nicžo wot-
puſchczowali a wótre kónczi wěrnoſczje ſaſhibowali. Schtóž chze
w naſchim ſwětnym czaſu ſwět dobycz ſa ſcheczijanſtowo, tón
dyrbi ſcheczijanſtowo najprjedy ſwětne ſczinicž. Schtóž chze
człowjekow ſ hromadami wubudzić a wobroczić, dyrbi brědki na-
tožicž, kiž ſ ducha njeſu a kiž niz na duſchu a wutrobu, ale na
ſame czucze ſtutkuj. Teho dla prawi wuczobnicy w naſchim
czaſu mała czjódka woſtanu. Pſchi tym wſchém rěka: „Njeboj
ſo, ty małe ſtadleſcho!“

O ſo bychmy wot Jesufa tamnu ſturu wětoſcz namulli.
S nej je ſjednocžena dživna jaſnoſcz w wſchitkim jeho rěčenju
a czinjenju. Tež najwobdarjenich człowſkich rěcznikow ſo huſto
prózowacz, huſto podarmo ſo prózowacz widzimy, hdyž ſa ſwoje
myſle prawy muras pytaja. Teho ſbóznika my ženje tajkeho nje-
wohladamy. Hdyž wón tež wo najwažniſchich naležnoſczach, hdyž
wón tež wo potajniſtwach czaſa a wěčnoſczje rědzi — pſchego žórli
ſo jeho rěcz ſ tajkej jaſnoſczju a wětoſczju, kaž by ſo wo naj-
jednorich wězn jednato.

Hdyž ſebi jeho leſni njeprſcheczeljo myſla, ſo ſu nad nim
dobyli, hdyž ſu jeho do wulkoſczje ſahnali — wón tola jich wot-
myſljenje ſ blufkom ſwojeho ducha ſaniczi. Wly wěmy, kajke wón
rijane wotmolwenje na czežke praſchenje dawa: „Skušcha ſo
khežorej dan dawacz abo niz?“ — Druhi krócž ſariſejſzy k njemu
žónſtu pſchijedžeču, w mandželſtwołamanju popanjenu. Mójſaſ
beſche pſchifaſaſ tajku kamjenjowacz. Nětko pak bě mandželſtwo-
łamanje w Iſraelu taſ pſchibjeraſo, ſo ſebi woprawdže žadyn
człowjek wjazy na to njemyſleſche, tón kruty ſakon nałożowacz.
Duž dyrbi Jesuf roſbudzić, hač ma ſakon abo nětcziſche waſchnje
płaczić. Te paſle bechu derje powlecžene. Roſbudžifche-li ſo
Jesuf ſa ſakon, mójachu jeho ſa ſuroweho muža wuwolacz. Roſ-
budžifche-li ſo pſchecziwo njemu — potom bychu czi njeprſcheczeljo
haſle prawje dobyli. Woni bychu prajili: „Kaſ móže tón, kotryž
ſakon Iſraelſtego luda ſanicža, Meſiaſ luda bycz?“ Jesufowe
wotmolwenje my ſnajemy. Wón ſpytowarjam pſchimoła: „Schtóž
je bjeſ wami bjeſ hrěcha, tón cziſni přeni kamjen na nju.“ To
rěka: Schtraſy ſakonia móža ſo jenož wot tych nałożowacz, kotſiž
ſami ſchtraſy njeſaſtuzja. To wotmolwenje bežjeſche hluboko
w jich ſwědomnju, woni wotendžeču.

Druhi boſ jeho jaſnoſczje a wětoſczje, kotruž na Jesufu
widzimy, je tón, ſo wón ſ kóždym człowjekom taſ wobkhažuje, kaž
je runje ſa njeho nuſne. Kaž wěcže wěczna wěrnoſcz njeſhabłaza
ſteji, taſ dyrbi ſo na jednorych człowjekow na wſchelaſe waſchnje
nałożicž, kaž ſu woni wſchelaſy. Taſ wón człowjeka, kotryž ſo
ſ lutyh wotmyſljenjow namafacz njemóže, kručze ſapſchimnje; kheſje
ſahorjeneho, kotryž chze ſe wſchěmi mozami do přědka, wón na-
pomina, ſo ſo njeby pſchewataſ. — Taſ praji wón tu człowjeki,
kotrehož je wuhojik: „Budž ſ měrom a njepraj jo nikomu!“
Hodžinu po tym móže wón druhemu pſchifaſacz, ſo dyrbi pſchi-
powjedacz, ſchtož je Bóh na nim czinik. Jesuf ſwojich ludži
ſnaje; bojaſliwy dyrbi rěczecž; wón czaſa doſcz pſchektanje;
powjedaty dyrbi mjelczecž; wón hižo taſ doſcznapowjeda. O taſ dyrbja
ſo pſchjed tej počnoſczju mudroſczje tež najmudriſchi człowjekojo ſhubicž!

Ja to njepraju, ſo bych waſ bojaſnyh czinik. To by nje-
prawje bylo. — Ponizowacz wſchaf naſ to dyrbi a nam poſaſacz,
kajzy maſi a kħudži my ſmy. Poniznoſcz pak njeje bojaſliwoſcz a
ſlaboſcz. Ponizny móže kħrobty a wěſty bycz. Wón dyrbi jeno
na teho hladacz, kiž poniznemu hnadu dawa; wón dyrbi ſo jenož
ſe wſchém ſwojim žadanjom, wěru a luboſczju dobycz do wutroby
naſcheho ſbóznika, w kotrymž je ſo nam Bóh ſjewiſ. Ponizneho
Bóhczłowjka wyſkoſcz Jesufowa bojaſliwego nječini, ale jemu
halleluja ſaſpěwacz da: „Sjewiſo ſo hiſchcže njeje, ſchto my budžemy.
Wly pak wěmy, hdyž ſo ſjewicž budže, ſo my jemu podobni
budžemy“ (1 Jan. 3, 2).

(Potracžowanje.)

Roſhlad w naſchim czaſu.

Němſti khežor wſchitke wjetſche manöbery w němſtim khežorſtwje wo-
phtawſchi je ſo ſobotu 17. ſeptembra do Günsa, maſeho meſta
w Wuherſkej njedaloko Wina ležaneho, podaſ, ſo by tam je ſaſkim
kralom a wjele druhimi wjerchami awſtriſko-wuherſke wojſto ma-
nevřerowacz widžak. Wſchitke wuherſke nowiny pſchifhad zuſnyh
monarchow a wjerchow nanajczopliſcho poſtrowjeja a ſwjećja wo-
ſebje khežora Wylema jako ſđerzerja europiſkeho mēra.

Tukhwilne rijane naſymſke wjedro je tym wſchelaſim wulkim
ſhromadžinam, kotrež ſo nětk wotmēwaja, prawje pſchihózne. Naj-
wažniſche tuty hromadžinow ſu te wſchelaſe provinzialne ſynody,
kotrež maja lētku w Bruſtej woſebje wo nacziſtu noweje zyrkwi-
neje agendy ſa ewangeliſtu krajnu zyrkej wuradžowacz. Hač dotal
beſchtej rheiniſta a weſtfaſta provinzialna ſynoda ſhromadženej a
na wobemaj knježeſche w naſtupanju noweje agendy rijana jednota,
kotruž chzyl Bóh tón Knjeſ tež wſchém druhim ſynodam wobradžicž.

Rholeriny ſtrach je ſo džaſowano Bohu w naſchim kraju ſaſo
trochu minyl. W Barlinje je ta kħoroſcz nimale zyle pſchektaſa,
jenož ſ rheiniſkeje provinzy ſo ſklyſchi, ſo je tam wot 13. hač do
15. ſeptembra 7 woſobow ſkħoriko. Hinaſ je w Wiſſkej. Tam je
wot 9000 mohamedaniſch, kiž do jich ſwžateho meſta Mecca
puczowachu, wjazy hač poſojsa ſrudnje na kħoleru wumrjelo.

Straſny rjećas.

Kapitan wukħodžowafche ſo w czaſu mórſkeho wotliwa na
pěſtowym hrjoſy morja. Wón wohladowafche ſo wjekeſy a zyle
bjeſ ſtaroſczje; pſchi tym ſakopny ſo na dobo ſ nohu do něczeho,
ſchtož prjedy widžik njebe, taſ ſo wjazy ſ meſtna hibacz nje-
móžeſche. W pěſtu ležeſche wulki czežki rjećas; jedyn kónz beſche
na hrjoſy do ſtaſy ſakowany, drugi pak mejeſche kótwižu, kotraž
beſche hluboko do morja puſchczjena. Do jeneje rjećasoweje rynthi
beſche ſo kapitan taſ njeſbožownje ſe ſwojej nohu ſakopnyſ, ſo
jemu móžno njebe, nohu ſaſo wuczahnyč. Wón wſcho poſpyta,
ſo by ſo wuſwobodžik, — tola podarmo. Duž počja wo pomoz
wołacz a ludžo ſ bliſta a ſ daloka pſchiběžachu a ſpytachu jeho wu-
ſwobodžicž, ale kaž jara ſo tež prózowachu, jich dobra wola jemu
nicžo njepomhaſche. Schto bě czinicž?! Rjećas wot ſtaſy wot-
torhnyč, bě njemóžna wěz a kótwižu na druhim kónzu ſ morja
wuſbehnnyč, k temu bychu kóžne ſbehadlo trjebali a tajke ſem
pſchijwjeſcz beſche hižo poſdže, dofelž morjowy pſchiliw pſchibjeraſche.
„Sawoſajcže kowarja! — kowarja!“ rēkaſche nětko. Muž kħwataſche
do wſy poſ hodžiny dalokeje a pſchijwježje kowarja, kotryž rjećas
roſrēſacz ſpyta, ale jeho grat beſche ſlaby; wón dyrbjeſche ſo wró-
czicž, ſo by ſebi ſylniſchi pſchijwjeſč; jako pak ſ gratom ſaſo dónbže,
nicžo wjazy czinicž njemóžeſche, dofelž beſche woda hižo wſche ſtupika
a kapitanej hač do tolen džēſche. Mužoj, kotſiž chzychu jemu
pomhacz, dyrbjachu ſo nětko do czołmow ſeſtupacz. Nětk beſche
nuſa wulka. Schto chzychu czinicž? Žaſoſne myſle pſchewſachu
wutroby. Jedyn jenicžki brěd, jenicžki hiſchcže woſta — ale tón
beſche žaſoſny: ſputany džēl nohi wotrēſacz, ſo by ſo jemu žiwjenje
ſđeržako — ale budže ſo wón temu podwolicz? Haj — wſchemu,
jeno ſo by živy woſtač mohł. „Kħwatajzy bežcže po lēkarja!“
Woſoſ do bliſkeho meſta bežeſche, lēkarja pſchijwježje, kotryž mejeſche
wſchitko ſobu, ſchtož k tajkej operaziji trjebaſche. Saſo jeho kapitan
naſdala wuhlada, ſawoſa ſ móžnym hłóſkom: „Wumozcže mje!
kħwatajcže! kħwatajcže!“ Lēkar dyrbjeſche do czołma ſtupicž, ſo by
k njeſbožownemu pſchichoſ, kiž móžeſche jenož kħowu hiſchcže wſche
wody ſđeržecž. Wón ſawoſa: „To je poſdže!“ a po maſej kħwilzy
jemu woda do huby a noſa bežeſche — a wón beſche morny.

Luby czitarjo! Tón žaſoſny podawł móže nam k pſchiru-
nanju ſkuzicž. Tón muž, kotryž ſo tajki wjekeſy a bjeſ ſtaroſczje
rano pſchi morju wukħodžowafche — ſy ty! Rjećas, na kotryž
ſo ſ njeleđžbliwoſczju dohladaſ njebe, ſu potajne czertowe koſpudla;
rynthi, do kotrychž beſche tamny ſtupik, ſu hrěchi, kotrychž je jich
jara wjele, jako laſomſtowo, lichownſtowo, paduchſtowo, njepózcziwoſcz,
mandželſtwołamanje, wobžranſtowo, wopikſtowo, ſawicž, njeprawda,
njeprſcheczelſtowo, hordoſcz, njeſmilnoſcz, njeſprawnoſcz, pſchibłodjenje
atd. a pſches kotrež ſebi czert człowjekow jatnyh bjerje. Kapitan
ſebi myſleſche, ſo ſo loſto ſ rjećasa wuſwobodžik, ale w tym ſo
myleſche. Morjowy pſchiliw, kotryž ſ kóždej mjēſchinu wſche
ſtupa, runa ſo czełazemu czaſej, kaž ſo bližazej ſmjerczi. Tu
rēka: ani wokoſnikjenju ſo minyč dacž, kóžda hodžina, kiž nimo
dže, czini ſwjaſanoſcz pod hrěch móžniſchu a wumozjenje czežſche.
Žadyn czołm cze wumóz, ani žadyn kowar rjećas roſlamacz nje-
móže. Kaž žołmy pſchego bliže a bliže pſchindu, taſ hnadny czaſ

prječ žwata a ǰo wjazy njewróczi. Sputany kapitan ǰo njemóžesche se sadwelowanym napinanjom wuǰwobodzić; teǰ žadny drugi cǰlowjek jemu pomhač njemóžesche. Žedny puč je k wumóženju. Bóh je ǰwjaty a prawy; wón lubuje hrěšnika, runjeǰ hrěchi hidzi. Haj, Bóh je tak ǰwět lubował, ǰo wón ǰwojeho jenicǰkeho narodženeho ǰyna daǰ je, ǰo by město hrěšnikow ǰmjercz czerpiǰ, a ǰo bychu cǰzi, kiǰ do njeho wěria, ǰhubjeni njebyli, ale to wěcǰne žiwjenje měli. Žesuf, Ssyn Bóži, kotryǰ žaneho hrěcha cǰziniǰ njeje, je ǰo sa wopor sa naǰ hrěšnikow daǰ. Ğněw Bóži je na njeho panyǰ. Ach, wěǰ jeno, Bóh ǰam praji w ǰwojim ǰwjatym ǰłowje: „A hdy bychu wasche hrěchi krejczermjene byǰe, budǰa wǰchaǰ jako ǰněh bēle“, a ta krej Žesom Ğhrysta, Ssyna Bóžeho, wucǰiǰczi naǰ wot wǰchitǰich hrěchow (1 Jan. 1, 7). Ğdyǰ je nētǰ Bóh ǰam twoje hrěchi sahubiǰ pǰches Žesufa, je teǰ tón rjećǰas, ǰ kotrymǰ njepǰchecǰel twoju duǰchu swǰjasanu dzerǰzi, ǰlamany a ty ǰy ǰwobodny, jeno ǰo do teho wěriǰch. Pǰchetoz „kaǰ wjele jeho horje wǰachu, tym da wón móǰ, ǰo bychu Bóže dǰeczi byǰi, kotǰiǰ do jeho mjena wěria“ (Jan. 1, 12). Ale to hiǰschǰe wǰchitǰko njeje, pǰchetoz ǰmy-li dǰeczi, ǰmy teǰ herbojo, mjenujǰy herbojo Bóži a ǰobuherbojo Ğhrystufowi. Ğdyǰ ǰy teho ǰbóǰnika namaǰaǰ, maǰch klucǰ k wěcǰnemu ǰboǰu a drohi mēǰ, kiǰ tebi ǰwět dacǰ njemóže. A hdyǰ ǰy ǰo nowe stworjenje ǰcǰziniǰ, budǰe to twoje najwěǰesche wjeǰele, žiweho a wērneho Bóha lubowacǰ, jeho cǰzescǰicǰ a ǰo k njemu ǰ žǰlej wutrobu modlicǰ:

Sa wutrobnje cǰe lubo mam;
Móǰ Žesu, póǰ ty ke mni ǰam.
Mēi wucǰiǰcǰ moju wutrobu
A ǰcǰiǰ ju ǰwojey podobnu.

Gǰeǰne nutǰcǰehnjenje.

W ǰastarskim cǰaǰu bēsche pola Ğomǰich wasǰnje, priedy hacǰ bychu nutǰ cǰahnyǰi do mēsta dobyczersǰy wojazy po dobytej wóǰnje, ǰo bychu cǰzescǰeni byǰi sa to, ǰchtoǰ bēchu sa wóǰny kraj cǰziniǰi, bychu ǰo najpriedy mēǰchǰanskǰe haǰy, pǰches kotreǰ mēǰesche cǰah cǰahnyǰcǰ, derje wucǰiǰcǰiǰe a ǰo se jelenymi ǰchtomami wobǰadǰiǰe, wonjaze kwētǰi ǰo na nje ǰpǰcǰelate a ǰo na wǰchelacǰich mēǰtnacǰ cǰeǰne wrota natwarǰe. Ğdy by tón dǰeǰ pǰchǰiǰschol, na kotrymǰ dobyczǰer se ǰwojim wóǰstom pǰchicǰahny — ǰo nutǰcǰehnjenje po tym porjedǰe ǰta: Prēni cǰehnǰechu wojazy woblecǰeni rjane wojerǰste draǰty a wobronǰeni se ǰwēcǰatymi brónjemi — prēni bǰes nimi jēǰni na ǰwojich rjenje wupǰshenyǰ konjacǰ a sa nimi pēǰchǰy, wǰchudǰom bēchu ǰtǰschecǰ trompety, posauny, teǰ luboǰny hǰoǰ pǰschǰelom a trunow, kaǰ teǰ ǰpēwanje, wǰskanje a wjeǰele woǰanje. Sa nimi pǰchǰindǰechu cǰzi, kotǰiǰ bychu w bitwje ǰ jastwa wumóženi a kotǰiǰ teho dobyczǰerja, kotryǰ bēsche jich wumohǰ, ǰhwalachu a posbēhowachu. Sa nimi cǰehnǰechu cǰzi, kotǰiǰ bēchu ǰo woǰebje we wóǰnje rjećǰersǰy wopokasali teho njepǰchecǰela ǰbiwǰchi a woni bēchu se ǰlotymi kónami, paǰami a druheǰ woǰebnej pǰchu, kotryǰ w rukach njēǰechu, wupǰsheni. Na to bychu na wulǰich žerdǰach na taǰlach wobrasowane kraje, kotreǰ bēchu ǰo dobyǰe, nimo njēǰene. Na posǰledku pǰchǰindǰe fēǰschta dobycǰa ǰam na kraǰnym a woǰebnym wosǰ, kotryǰ pǰches mēǰu wjele pjenēs pǰacǰesche a kotryǰ bēsche najkraǰniǰcho wupǰsheny. Dobyczǰer mēǰesche ǰawǰenzowǰ wēǰ na ǰwojey hǰowje. Žeho ledǰby paǰ bēchu ǰ purpuroǰ wuhotowane a konje, kiǰ wós cǰehnǰechu, bēchu se ǰlotym gratom wupǰshene a ǰ ǰawǰenzowǰmi haǰoǰkǰami wobǰǰane.

Sady teho woǰa dǰyrbǰachu cǰzi jecǰi hiǰcǰ ǰ rjećǰasami ǰesamǰani a sa nimi pǰchǰindǰechu ǰaǰo pēǰchǰy a jēǰni, kotǰiǰ cǰah wobǰamǰnyǰchu.

To je wēǰcǰe kraǰne nutǰcǰehnjenje byǰo, hdyǰ bu fēǰschta dobycǰa se ǰwojimi wǰchǰchimi a wojerǰskimi hetmanami do woǰebneho mēsta Ğoma ǰ dobyczǰerskeǰ cǰzescǰu nutǰ wjedǰeny.

Luby pǰchecǰelo! To paǰ bē ǰemǰka a ǰwētna cǰzescǰ sa ǰwētnyǰch wojowarǰow. Ale ǰchto je to porǰjo temu nutǰcǰehnjenje duchownyǰch wojowarǰow, kotreǰ ǰmēǰa cǰzi wǰswoleni na ǰudnym dnju, hdyǰ budǰa wot ǰwojeho dobyczǰerskeho fēǰschty Žesom Ğhrysta do njebǰeskeho Žerusalem a do mēsta Bóžeho nutǰ wjedǰeni. Žedom budǰe žǰla ǰyla bēlu draǰtu woblecǰena a w rukomǰj ǰmēǰe palatǰ, jako ǰnamjo dobycǰa. Kaǰ budǰe teǰdom powēǰtr wot taǰ wjele ǰtow tyǰaz kóǰcǰ roǰǰwētleny, dokēǰ budǰe ǰo kóǰdy w kraǰnej jaǰnosǰci ǰwēcǰicǰ. Ğhrystuf jako fēǰschta dobycǰa, kiǰ

je hrěch, ǰmjercǰ, cǰzerta a helu pǰchewinyǰ a helǰstich njepǰchecǰelom pobitǰ, budǰe jich ǰwojim jandǰelam nutǰ wjescǰ dacǰ. Žehdy po- cǰahnu cǰzi wǰchǰchi jandǰeljo, thróny, knjeǰstwa, fēǰschǰinstwa a žǰle njebǰeske wóǰsko a budǰe wulkeho Bóha sa jeho dobrocǰiwosǰcǰ a ǰmilnosǰcǰ ǰhwalicǰ a posbēhowacǰ. Sa nimi pǰchǰindu wóǰzojo, profetojo Bóži, japosǰtoli Ğhrystufowi, ǰwječǰi martrarǰo, haj wǰchitǰy wǰswoleni se ǰradowanjom a wǰskanjom. Žedom budǰe jich ǰt poǰny wǰskanja a jich jaǰt poǰny ǰhwalenja a budǰa woǰacǰ: „Tón Knjes je wulke wēǰy na naǰ cǰziniǰ, teho my ǰo ǰwǰǰelimy.“ Ğhwalbu budǰa ǰpēwacǰ temu Knjesej. To budǰe ǰpodobne nutǰcǰehnjenje do njebǰeskeho Žerusalem a ǰo bychmy wǰchitǰy ǰobu cǰahnyǰcǰ móǰli do wēcǰneho žiwjenja.

Bisǰop Jan.

Tón poboǰny a woǰebje mēǰlubowazy muž bēsche w Aleksan- driji w Ğgyptowskeǰ w ǰchǰtyǰm lēǰstotetku po Ğhrystufowym narodǰe živy. Swada a Ğněw abo ǰkóǰǰy pǰschē ǰudnistwom ǰo w jeho woǰadǰe porēǰko ǰtachu; pǰchetoz wón ǰo prózowasche, ǰo by wǰchitǰich w mēǰje hromadǰe widǰaǰ. A jeho prózowanje mēǰesche teǰ ǰ wjēǰcha wǰspēch. Wón swady wujedna po ǰakonju, kotryǰ piǰany ǰteji Kol. 3, 13: „ǰnjeǰcǰe jedyn druheho a wodaǰcǰe ǰebi bǰes ǰobu, hdyǰ ǰchto nēǰajǰu ǰkóǰǰbu na druheho ma; runjeǰ kaǰ wam Ğhrystuf wodaǰ je, taǰ teǰ wy“.

Wǰǰofeho a woǰebneho muǰa paǰ bisǰop se wǰchitǰim pǰchecǰel- nym napominanjom pohnuǰcǰ njemóžesche, ǰo by ǰo se ǰwojim bliǰǰchim wujednaǰ. Jan ǰo teho dla rudǰesche. Duǰ ǰebi ǰkónǰcǰnje wot teho swadnika žadaǰche, ǰo by ǰ nim do Bóžeho doma ǰchol. Tu ǰo wobaj posǰlaknyǰchaj a wóǰǰje hromadǰe Wóǰcǰenasǰch ǰpē- wasǰchaj. „A wodaǰ nam nasche winy“, bēǰchaj wobaj prajiǰoj; nētǰo paǰ bisǰop mjēǰcǰesche a tón drugi ǰam dale ǰpēwasche: „jako my wodaǰamy naschim winitǰam“. Bisǰop ǰo k njemu wobro- cǰiwǰchi praji: „ǰhǰesch teǰ prawje wopomnicǰ, ǰchto ǰy runje prajiǰ? Ğewaǰ mohǰo to žaǰofne sa teǰje bǰcǰ.“

Tón muž na wǰchu swadu ǰabǰwǰchi bisǰopeǰ k nohomǰj padǰe a prošesche jeho, ǰo by jeho njepǰchecǰela ǰ nim wujednaǰ. Taǰ ǰo ǰta.

ǰlǰschtry a fabricki.

Pǰchi wǰchitǰich ǰwojich ǰkutǰach mēǰesche Ğorka Mez, wulǰi pǰchecǰel dǰǰelacǰerjom, heǰto: „ǰpēwaj a dǰǰej!“ Žeho dla mēǰesche teǰ wǰchudǰom bohate žohnowanje. Wón by prajiǰ: „ǰpēwaj a dǰǰej!“ nusǰnje hromadǰe ǰkǰuscha.“

Žako se ǰwojim pǰchecǰelom juntróǰ nimo nēǰduǰského ǰlǰschtra dǰǰesche, praǰsesche ǰo ǰwojeho towarǰscha:

„Wēǰcǰe wy, cǰzeho dla je tón ǰlǰschtr roǰspanyǰ?“

Prasǰchany wǰchelate pǰchicǰiny pǰtasche, kotreǰ paǰ jeho njepokoǰichu.

Meǰ wotmowǰi:

„Ža chǰu wam ǰ kóǰtǰka prajiǰcǰ: Pǰchicǰina je ta: w ǰlǰschtrach ǰkónǰcǰnje jenoǰ modlitwy ǰpēwachu, ale wjazy njedǰǰelachu; teho dla ǰu roǰspanyǰe. W fabrickach paǰ nētǰo jenoǰ dǰǰejaja a ǰo wjazy njemodla, duǰ ǰo jim lēǰje njepóǰǰe.“

ǰ roǰpominanju.

Ğinaǰ njeje; hdyǰeǰ je Ğhrystuf, tam dǰyǰbi teǰ bǰcǰ Žudaǰsch, Pilatuf, Ğerodaǰsch, Kaǰfaǰ, Ğannas, k temu teǰ jeho kǰchǰ, Ğewaǰ njeje prawy Ğhrystuf.

Luther.

* * *

ǰǰert drje móže Ğhrystufa ǰ jeneho mēsta do druheho honicǰ, ale se ǰwēta jeho wuhnacǰ njemóže.

Luther.

„ǰomhaj Bóh“ je wot nētǰka niz jenoǰ pola knjesow duchownyǰch, ale teǰ we wǰchēǰch pǰche- dawarǰnjach „ǰserb. Nowin“ na wǰach a w Budǰschinje dostacǰ. Na ǰchtwóǰcǰ lēta pǰlacǰi wón 40 mp., jenoǰtliwe cǰiǰǰla ǰo po 4 mp. pǰchedawaju.